

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Inflaatio, deflaatio, valuuttakurssit ja korot

Rahatalouden perusasioita I

26.10.2010

Hanna Freystätter, VTL
Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto
Suomen Pankki

- ◆ **Inflaatio** = Yleisen hintatason nousu.
- ◆ **Deflaatio** = Yleisen hintatason lasku.
- ◆ **Valuuttakurssi** = Kansantalouden valuutan hinta jossain muussa valuutassa ilmaistuna. Rahan ulkoinen arvo.
- ◆ **Korko** = Korko kertoo hinnan, jolla nykyistä rahaa voi vaihtaa tulevaan rahaan. Lainasta lainanantajalle suoritettu korvaus.

Esityksen rakenne

1. Rahajärjestelmät

2. Hintavakaus

3. Rahapolitiikka

Rahajärjestelmä

- ◆ Rahajärjestelmällä tarkoitetaan
  - Mitä käytetään rahana
  - Miten rahan liikkeeseen lasku ja arvon määräytyminen on järjestetty

Keskeiset rahajärjestelmät

◆ Metallikanta

- Rahan arvo määritelty jalometallin avulla
- Paperista tehtyjä seteleitä käytössä

◆ Paperirahajärjestelmä

- Paperirahan arvo irtosi jalometallista
- Ongelma: miten arvoon voi luottaa?

Hintavakaus

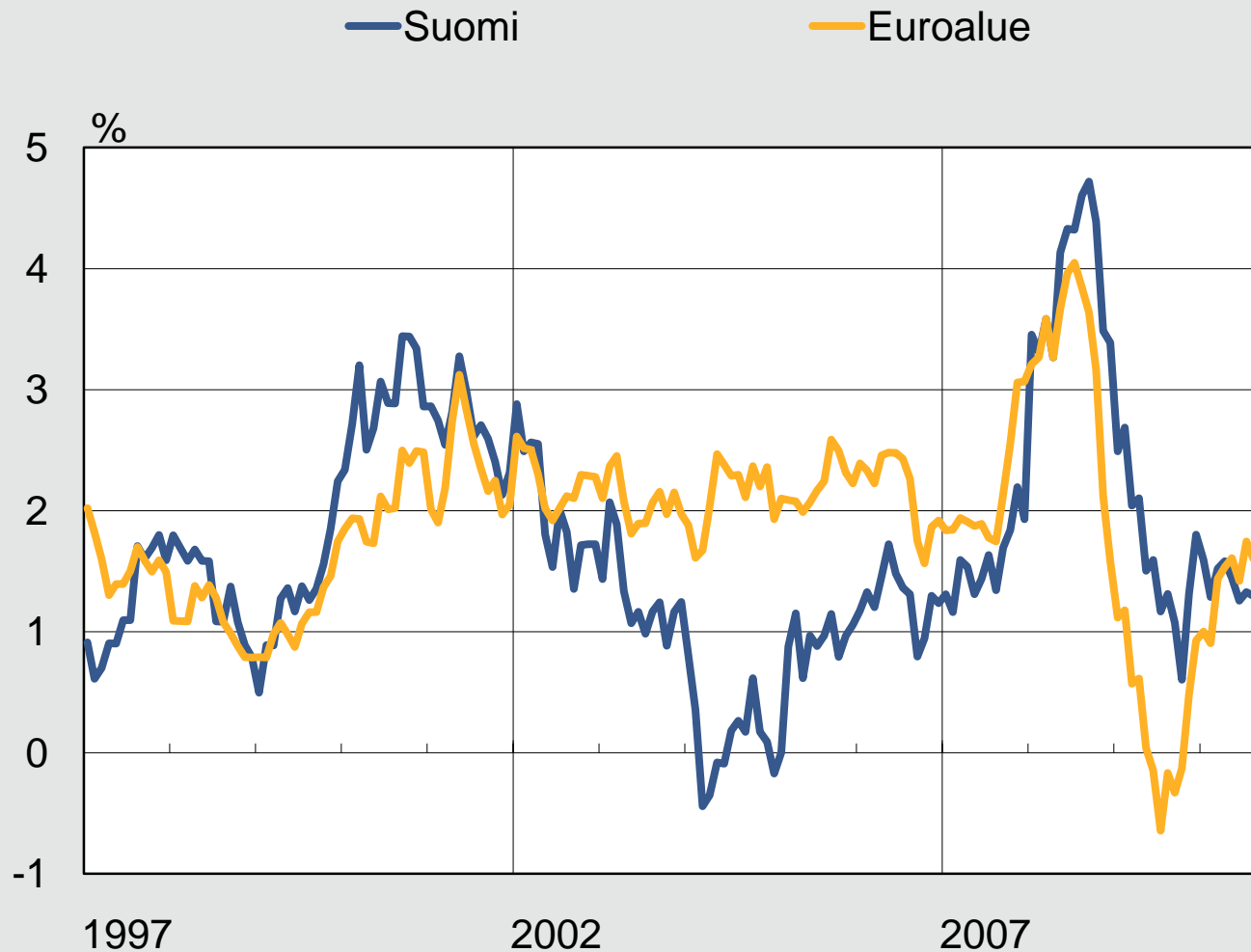
Inflaatio ja deflaatio

- ◆ Inflaatio: yleisen hintatason nousu
  - rahan ja rahaomaisuuden arvo laskee
  - kiinteäkorkkoisten velkojen reaaliarvo laskee
- ◆ Deflaatio: yleisen hintatason lasku
  - rahan ja rahaomaisuuden arvo nousee
  - velkojen reaaliarvo nousee

Mitä on hintavakaus?

- ◆ Hintavakaus vallitsee silloin, kun inflaatiota tai deflaatiota ei juuri ole eli kun hinnat eivät keskimäärin nouse eivätkä laske merkittävästi, vaan pysyvät ajan mittaan vakaina.
- ◆ Eurojärjestelmän rahapolitiikka
  - Hintavakauden operationaalinen määrittely:
    - Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin nousu hieman alle mutta lähellä kahta prosenttia

Inflaatio Suomessa ja euroalueella

Lähde: Tilastokeskus ja Eurostat.

Nopean inflaation haitoista 1

- ◆ Nopea inflaatio aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia kotitalouksille ja yrityksille
  - Jos inflaatio on nopeaa
    - se pitää ottaa erikseen huomioon taloudellisissa suunnitelmissa
    - se yleensä myös vaihtelee voimakkaasti ja on vaikeasti ennustettavissa

Nopean inflaation haitoista 2

- ◆ Nopea inflaatio merkitsee epävakautta raha- ja rahoitusjärjestelmässä
  - Nopean inflaation vallitessa korot ovat korkeat, usein myös reaalikorot.
  - Inflaation vaihtelu siirtää varallisuutta rahoitusmarkkinaosapuolten välillä.
  - Nopean inflaation seuraukset ovat usein pahimmat ”tavallisille kotitalouksille”.

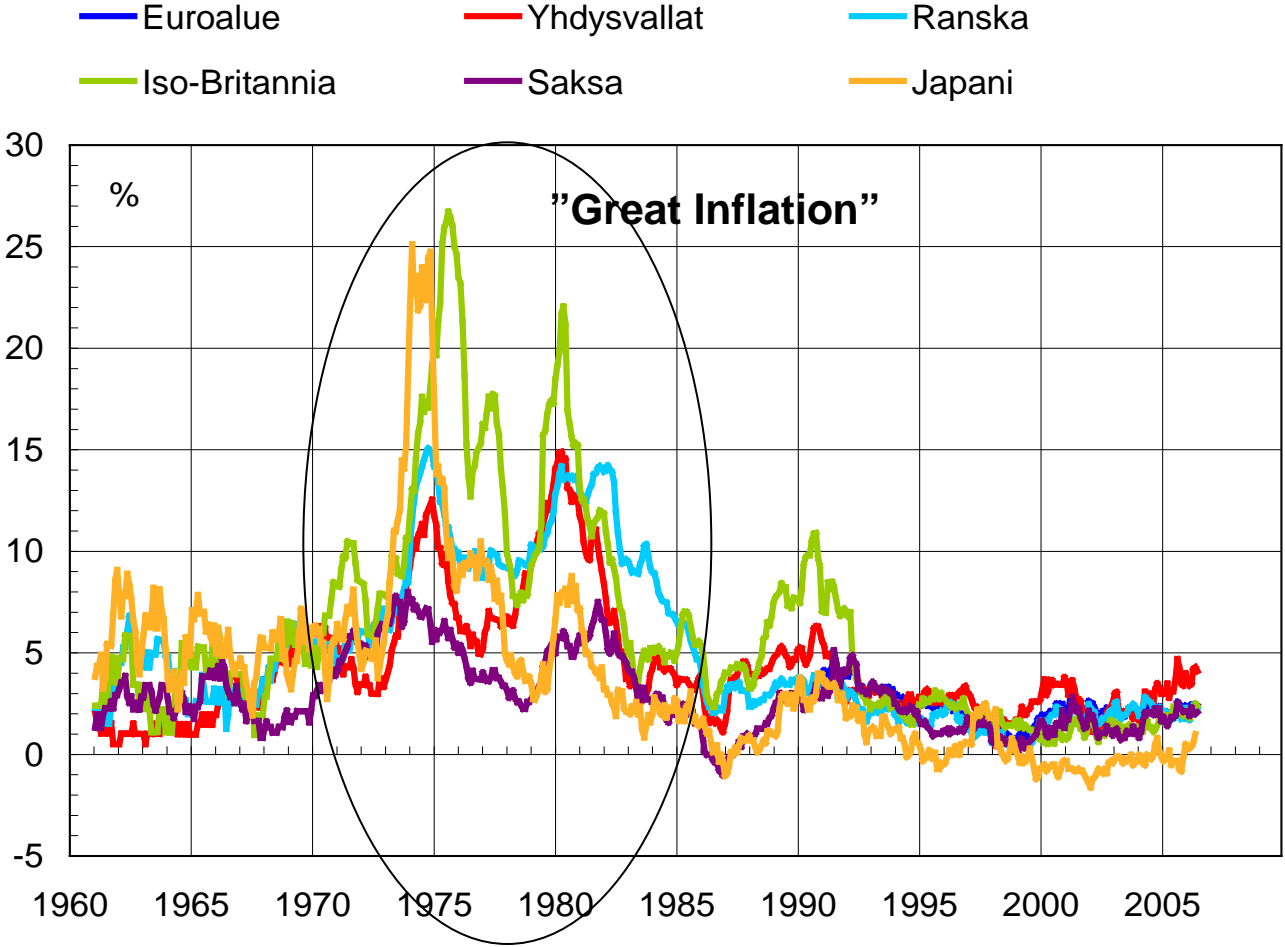
Deflaatio 1

- ◆ Deflaatio on haitallista silloin, kun
  - se heijastaa talouskasvun vaimeutta
  - siihen liittyy varallisuushintojen lasku
  - sen odotetaan jatkuvan tulevaisuudessa

Deflaatio 2

- ◆ Deflaatio rajoittaa keskuspankin mahdollisuuksia vaikuttaa reaalikorkoon.
  - Nimellinen korko ei voi olla nolaa alempi. Siten deflaatio-odotusten vallitessa keskuspankki ei voi painaa reaalikorkoa odotettua deflaatiovauhtia alemmaksi.
- ◆ Deflaatiokierteessä varallisuushinnat laskevat ja talouskasvu on vaimeaa.

Kuluttajahintojen nousuvauhteja

Lähteet: Eurostat ja OECD.

Rahapolitiikka

Korko

- ◆ Korko kertoo hinnan, jolla nykyistä rahaa voi vaihtaa tulevaan rahaan
  - Voi vaihtaa säästämällä tai tallettamalla.
  - Mitä korkeampi korko, sitä enemmän tulevaa rahaa saa nykyisellä.

Reaalikorko

- ◆ Reaalikorko on nimellinen korko miinus odotettu inflaatiovauhti.
- ◆ Reaalikorko vaikuttaa yritysten ja kotitalouksien päätöksiin.

Eurojärjestelmän tavoitteet

- ◆ Ensimmäinen tavoite on hintavakaumus
- ◆ Toissijainen tavoite on yleisen talouspolitiikan tavoitteiden tukeminen

EKP:n rahapolitiikan strategia

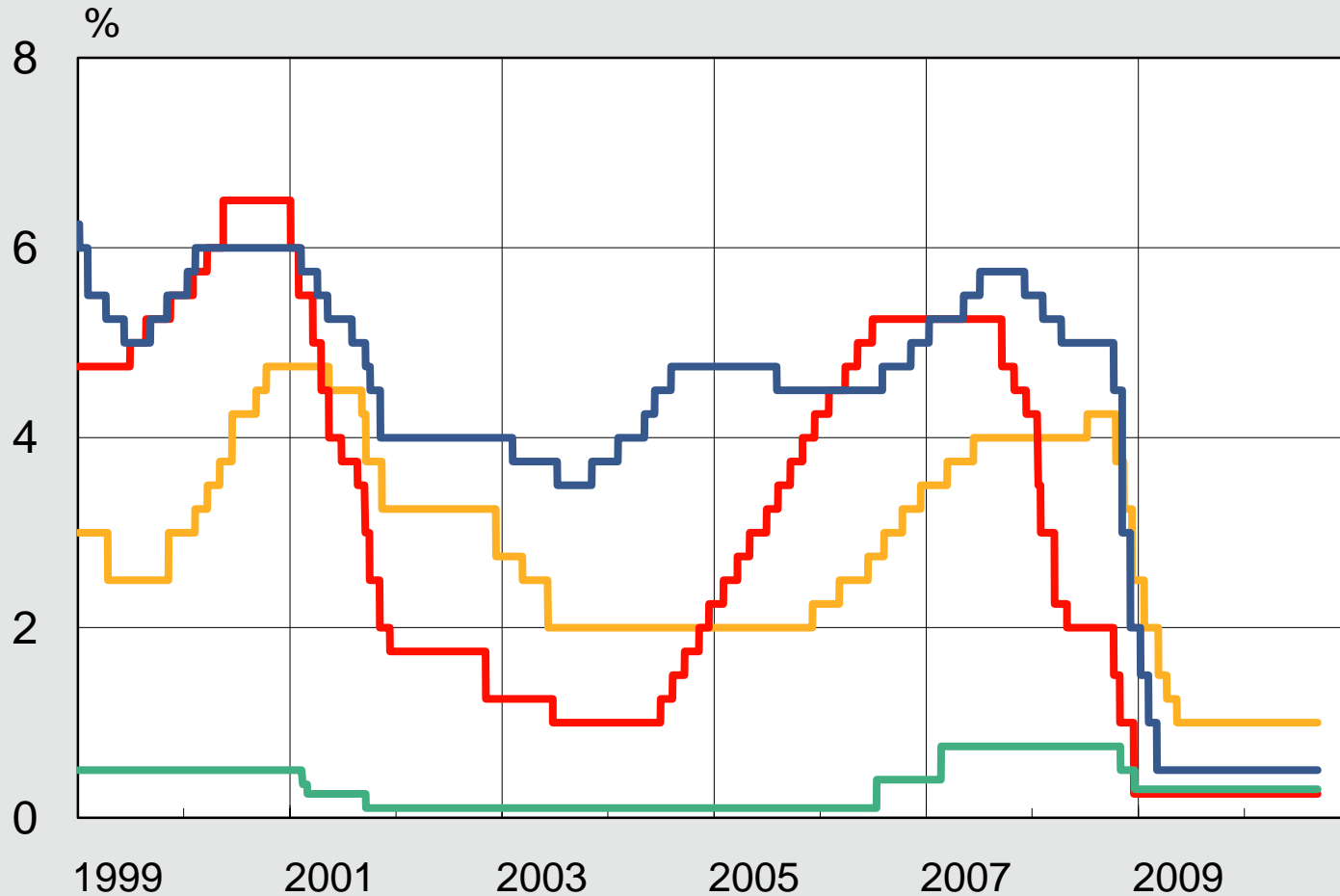
- ◆ Hintavakauden operationaalinen määrittely:
  - yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin nousu hieman alle mutta lähellä kahta prosenttia
- ◆ Inflaationäkymien laaja-alainen arviointi
  - taloudellinen analyysi
  - monetaarinen analyysi
- ◆ Euro on kelluva valuutta: ei valuuttakurssitavoitetta

Rahapolitiikan välittyminen

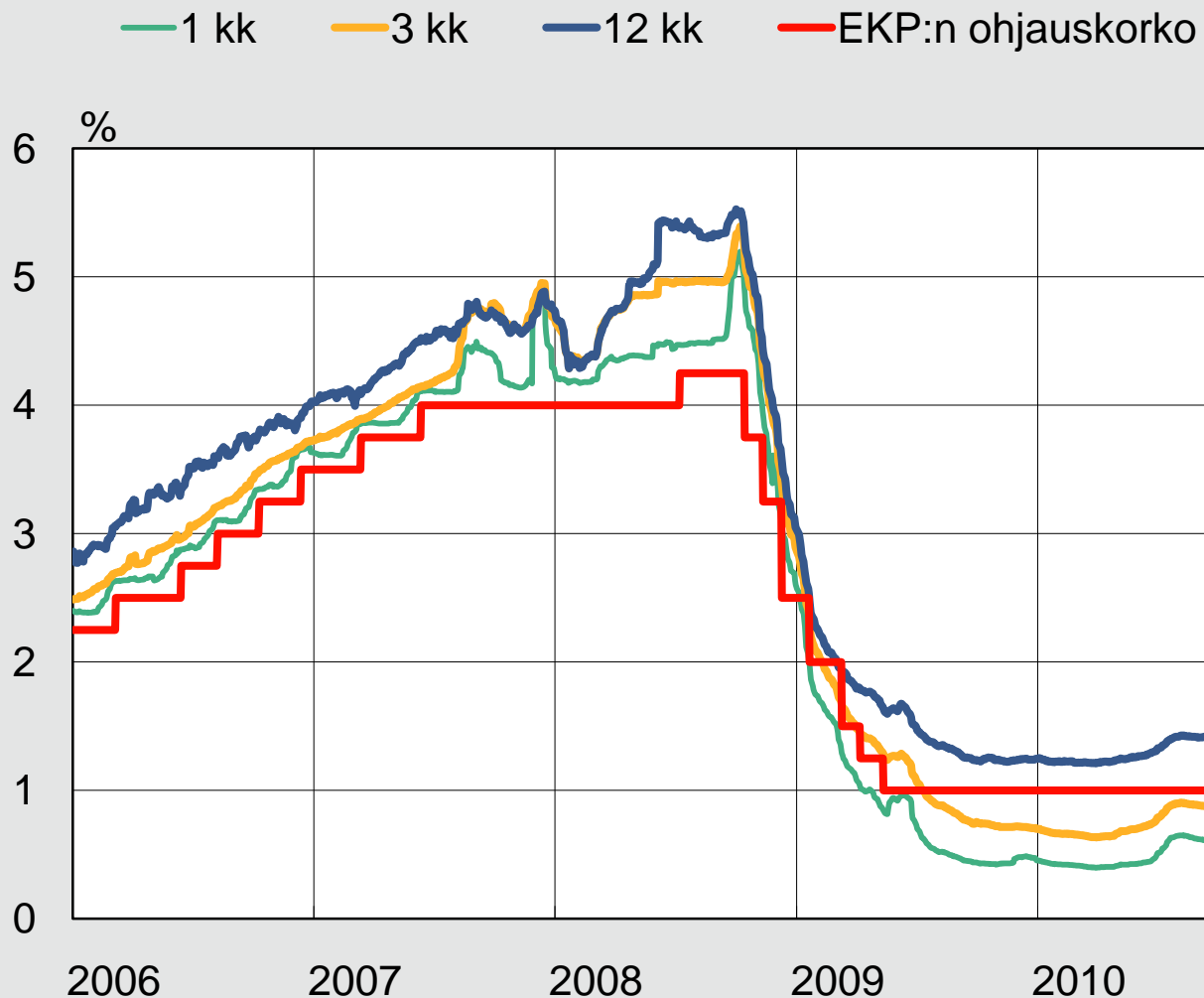
- ◆ Keskuspankki laskee liikkeeseen rahaa lainaamalla sitä pankeille.
- ◆ Pankit lainaavat sitä edelleen yrityksille ja kotitalouksille.
- ◆ Näin keskuspankin pankeilta vaatima korko vaikuttaa yleiseen lyhyeen korkotasoon.

Keskuspankkikorkoja

- Eurojärjestelmän minimitarjouskorko
- Yhdysvaltain fed funds -tavoitekorko
- Japanin yön yli -lainakorko
- Ison-Britannian repokorko

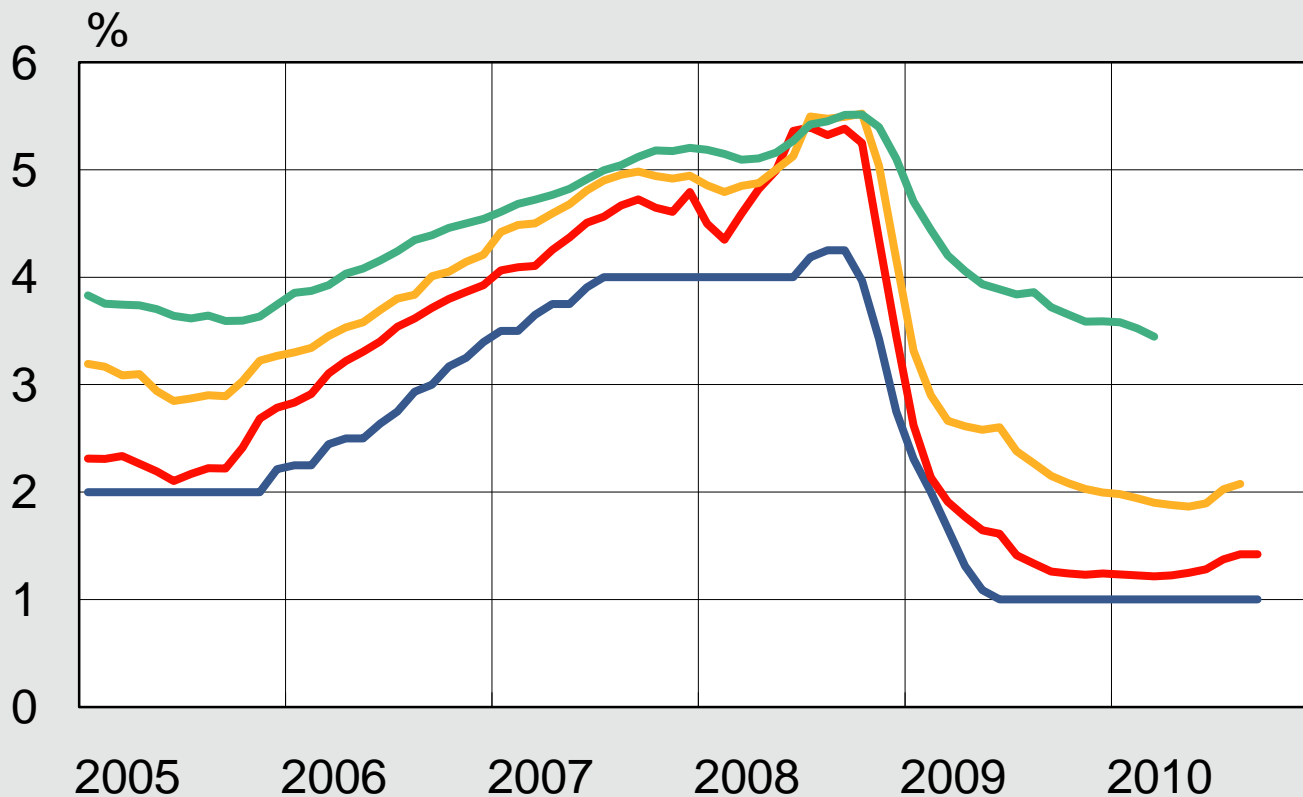
EKP:n ohjauskorko ja euriborkorkoja

Lähteet: EKP ja Reuters.

Uusien asuntolainasopimusten keskikorko

- Eurojärjestelmän ohjauskorko
- 12 kk:n euriborkorko
- Uusien asuntolainasopimusten keskikorko Suomessa
- Uusien asuntolainasopimusten keskikorko euroalueella

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Suomen Pankki.

Eri mittaiset korot

- ◆ Keskuspankki pystyy vaikuttamaan suoraan vain lyhyeen korkoon.
- ◆ Mikä määrää pitkän koron?
  - Vastaus 1: Se heijastaa odotettuja tulevia lyhyitä korkoja.
  - Vastaus 2: Se riippuu lainojen kysynnästä ja tarjonnasta.

Korko, kasvu ja inflaatio 1

- ◆ Keskuspankin korkopäätös vaikuttaa lyhyeen reaalikorkoon.
- ◆ Koronnosto tekee lainaamisen kalliimmaksi. Se lykkää yritysten investointeja ja kotitalouksien kulutuspäätöksiä.
- ◆ Korkomuutos vaikuttaa talouteen myös valuuttakurssien ja varallisuushintojen välityksellä.

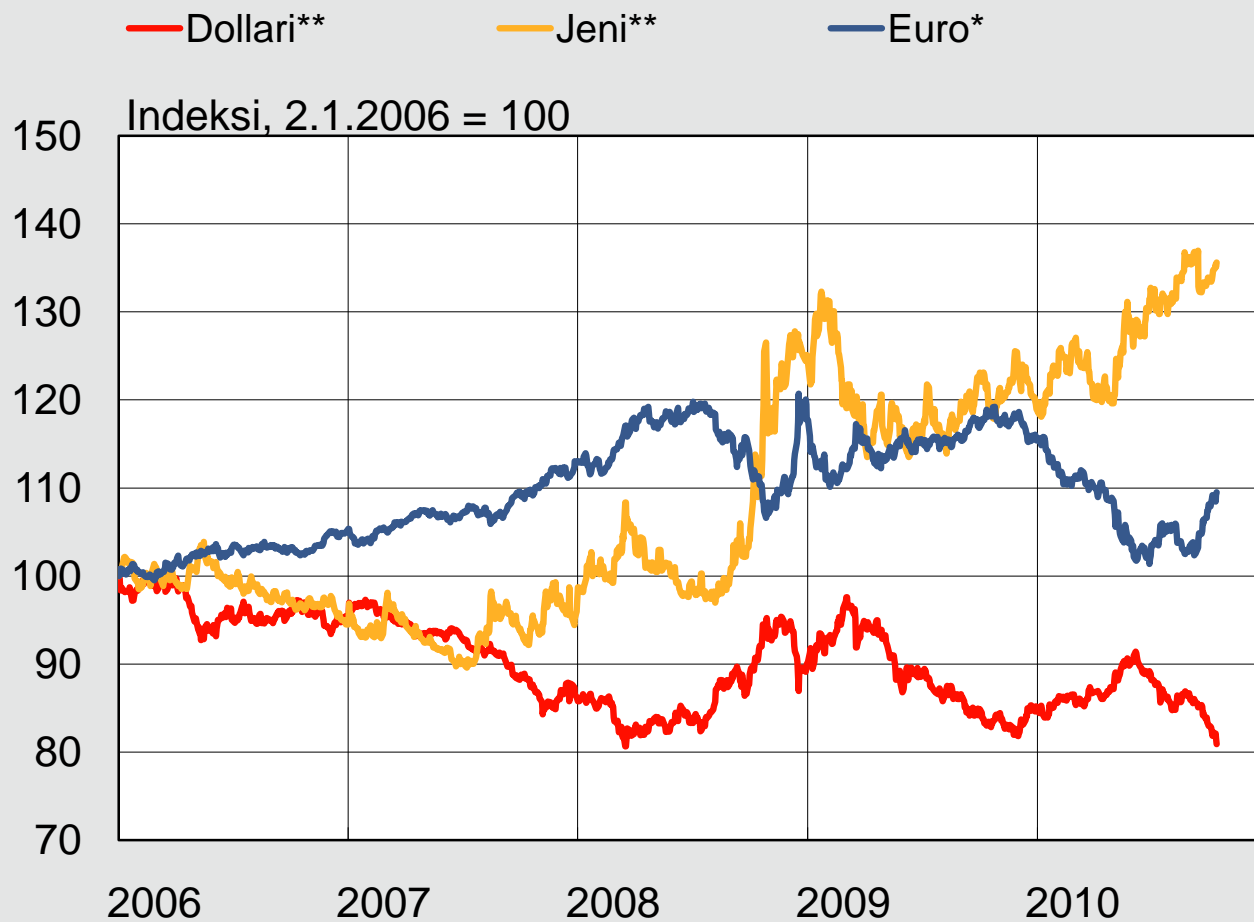
Korko, kasvu ja inflaatio 2

- ◆ Koronnosto hidastaa tyypillisesti talouskasvua lyhyellä aikavälillä.
- ◆ Koronnosto vaimentaa inflaatiota.
- ◆ Korkojen muutokset vaikuttavat inflaatioon noin $\frac{1}{2}$ –2 vuoden viiveellä.

Valuuttakurssit

- ◆ Valuuttakurssi kertoo kansantalouden valuutan hinnan jossain muussa valuutassa ilmaistuna. Rahan ulkoinen arvo.
- ◆ Valuuttakurssijärjestelmä: maan oman rahan arvon määräytyminen suhteessa ulkomaisiin valuuttoihin.
- ◆ Euro on kelluva valuutta. Kelluvien valuuttakurssien järjestelmässä eri valuuttojen kysyntä ja tarjonta määräävät valuuttakurssit ilman mitään niille asetettuja rajoituksia.

Efektiivisiä nimellisiä valuuttaindeksejä

* Suppea indeksi.

** TCW-indeksi.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Kiitos!